

**Brief aan de leden
T.a.v. het college**

informatiecentrum tel.

MARZ/CvA (070) 373 8021

uw kenmerk

ons kenmerk

MARZ/CvA/U200601896

bijlage(n)

datum

21 november 2006

onderwerp

actieprogramma agressie en
geweld tegen werknemers met
publieke taken

Lbr.06/177 CvA/LOGA 06/41

Samenvatting

Werknemers met een publieke taak worden steeds vaker geconfronteerd met agressie en geweld. Recent hebben zich weer incidenten voorgedaan van geweld tegen ambulancepersoneel en een medewerker van een sociale dienst. Agressie en geweld tegen deze werknemers heeft soms ernstige gevolgen voor hen persoonlijk en tast bovendien het gezag van de overheid aan, bijvoorbeeld als geen hulpverlening meer mogelijk is zonder bescherming van de politie.

Voor de VNG is agressie en geweld tegen ambtenaren onaanvaardbaar. In de gemeentelijke sector is men dan ook al enkele jaren actief bezig met het terugdringen van agressie en geweld. Op 26 oktober 2006 heeft de VNG, samen met de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie, andere werkgevers met publieke taken, verenigingen van overheidspersoneel en belangenorganisaties, de verklaring afgelegd om agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken aan te pakken. Met deze gezamenlijke verklaring is het startsein gegeven voor de uitvoering van een actieplan. Om er voor te zorgen dat agressie en geweld vermindert, moet agressie en geweld ontmoedigd worden en effectief worden opgetreden door de overheid. De burger dient te begrijpen welke rol werknemers met een publieke taak hebben in onze maatschappij en er van doordrongen te worden dat agressie en geweld tegen hen niet getolereerd wordt. Deze boodschap dient burgers aan het denken te zetten, agressief gedrag te ontmoedigen en sociale correctie te bevorderen. In deze brief wordt informatie gegeven over de inhoud van het actieprogramma

© VNG

Extra exemplaren van deze brief kunt u downloaden van het VNG-net, www.vng.nl/brieven/ledenbrieven.
Kopiëren t.b.v. intern gebruik door leden VNG is toegestaan

**Postbus 30435
Nassaulaan 12**

**2500 GK Den Haag
2514 JS Den Haag**

Tel 070 373 83 93

Fax 070 363 56 82

www.vng.nl

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8021

uw kenmerk

bijlage(n)

onderwerp

ons kenmerk

datum

actieprogramma agressie en
geweld tegen werknemers met
publieke taken

MARZ/CvA/U200601896
Lbr.06/177 CvA/LOGA 06/41

21 november 2006

Geacht College,

Werknemers met een publieke taak worden steeds vaker geconfronteerd met agressie en geweld. Recent hebben zich weer incidenten voorgedaan van geweld tegen ambulancepersoneel en een medewerker van een sociale dienst. Agressie en geweld tegen deze werknemers heeft soms ernstige gevolgen voor hen persoonlijk en tast bovendien het gezag van de overheid aan, bijvoorbeeld als geen hulpverlening meer mogelijk is zonder bescherming van de politie.

Voor de VNG is agressie en geweld tegen ambtenaren onaanvaardbaar. In de gemeentelijke sector is men dan ook al enkele jaren actief bezig met het terugdringen van agressie en geweld. Op 26 oktober 2006 heeft de VNG, samen met de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie, andere werkgevers met publieke taken, verenigingen van overheidspersoneel en belangenorganisaties, de verklaring afgelegd om agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken aan te pakken. Met deze gezamenlijke verklaring is het startsein gegeven voor de uitvoering van een actieplan. Om er voor te zorgen dat agressie en geweld vermindert, moet agressie en geweld ontmoedigd worden en effectief worden opgetreden door de overheid. De burger dient te begrijpen welke rol werknemers met een publieke taak hebben in onze maatschappij en er van doordrongen te worden dat agressie en geweld tegen hen niet getolereerd wordt. Deze boodschap dient burgers aan het denken te zetten, agressief gedrag te ontmoedigen en sociale correctie te bevorderen.

Collectieve verantwoordelijkheid

De VNG en andere betrokken partijen hebben verklaard agressie en geweld tegen werknemers in een publieke functie aan te pakken en nemen daarbij hun deel van de verantwoordelijkheid. De ministers van BZK en Justitie hebben specifiek de zorg voor het scheppen van voorwaarden om veilig publieke taken te kunnen uitvoeren. De verantwoordelijkheid van werkgevers vloeit voort uit het begrip 'goed

werkgeverschap' en uit de arbeidsomstandighedenwetgeving. Daarbij kan gedacht worden aan de verplichting om goede voorlichting en onderricht aan werknemers te geven over risicovolle situaties en maatregelen te nemen om risico's weg te nemen of te voorkomen. Werknemers hebben onder meer de verplichting om onderricht te volgen en voorschriften na te leven.

De aanpak van agressie en geweld vereist een ketenaanpak, met goede afspraken tussen betrokken partijen onderling en afspraken met het openbaar ministerie over de vervolging en bestraffing. Daarnaast is het ook een kwestie van maatwerk. Zo zal de preventie en aanpak van agressie en geweld binnen aan sociale dienst verschillen van de aanpak binnen een ambulancedienst.

Inhoud van het actieprogramma tegen agressie en geweld

Het actieprogramma is gebouwd op de volgende pijlers:

- het stellen van duidelijke grenzen;
- het wegnemen van het voordeel dat uit de agressie of het geweld is ontstaan;
- het registreren van de dader van agressie of het geweld;
- en er volgt altijd een duidelijke reactie vanuit de overheid.

Er is een groot aantal acties gepland waarvan hier de volgende genoemd worden:

- Model huisregels en gedragscode: Voor 1 juli 2007 stelt BZK in overleg met VNG en andere betrokken partijen een modelregeling op die werkgevers kunnen gebruiken als huisregels voor personen in de (semi) publieke ruimte. Ook wordt een model opgesteld voor de manieren waarop een beroepsgroep zich naar buiten toe kan presenteren en gedragen.
- Communicatie binnen organisaties en naar de samenleving: Voor 1 december 2006 informeren de werkgevers via hun eigen communicatiekanalen hun werknemers over het actieprogramma. Voor 1 december 2006 stelt BZK een communicatieplan op voor het geven van informatie aan de burgers over de rol van werknemers met publieke taken, de grenzen die gehanteerd worden en de consequenties bij overschrijding hiervan. Er wordt een bijdrage geleverd aan de campagne via Meld Misdaad Anoniem, dat zich richt op getuigen die bekenden zijn van de dader en zich daarom niet bij de politie durven melden.
- Werkgever registreert: Er zijn verschillende manieren van registratie van agressie en geweld in omloop bij overheidssectoren en organisaties met een publieke taak. In de sector gemeenten is aan het A+O fonds opdracht gegeven om een Gemeentelijk Incident Registratiesysteem te ontwikkelen. Dit initiatief wordt nu in het kader van het actieprogramma gezamenlijk uitgewerkt. Voor 1 juli 2007 stelt BZK met de betrokken partijen vast welke gegevens noodzakelijk en wenselijk zijn om inzicht te krijgen in de omvang van agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken.
- Afhandeling voorvallen agressie en geweld: BZK stelt voor 1 juli 2007 in overleg met partijen een modelprotocol op voor de afhandeling in organisaties van voorvallen van agressie en geweld.

- Uitwisseling dadergegevens: Voor 1 juli 2007 ronden BZK en Justitie een onderzoek af naar de mogelijkheden van uitwisseling van gegevens over daders die bekend staan als recidivist. Hierdoor kunnen werknemers zich beter voorbereiden op ontmoetingen met dergelijke 'cliënten'.
- Aangiftebereidheid: Het is van groot belang dat slachtoffers van agressie en geweld aangifte doen. Om de kans te verkleinen dat de dader later 'verhaal' komt halen op het slachtoffer is het mogelijk om de identiteit van de aangever geheim te houden of om de werkgever de aangifte over te laten nemen. Voor 1 januari 2007 geven BZK, politie en justitie inzicht in de strafrechtelijke en civielrechtelijke mogelijkheden voor werknemer en werkgever na een voorval van agressie en geweld.
- Vervolgingsbeleid: Voor 1 juli 2007 wordt een eenduidige procedure voor politie en justitie vervaardigd bij de strafrechtelijke aanpak van agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken. Voor 1 januari 2007 zal het openbaar ministerie de strafvorderingrichtlijnen voor geweld tegen werknemers met publieke taken aanpassen. Op dit moment geldt de mogelijkheid van strafverzwaring als het slachtoffer een ambtenaar is in de uitoefening van zijn taak. Deze strafverzwaring zal ook gaan gelden ten behoeve van andere werknemers in hun beroepsuitoefening zoals beveiligingsbeambten, treinconducteurs, deurwaarders en onderwijzend personeel. Op basis van de nieuwe richtlijn zal de strafeis bovendien verdubbeld worden.
- Verhaal van schade op de dader: Er is een aantal mogelijkheden om de schade van een voorval op de dader te verhalen: strafrechtelijk, civielrechtelijk of via het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Voor 1 april 2007 geven BZK en Justitie inzicht in de reactiemogelijkheden voor werkgever en werknemer na een voorval van agressie en geweld.
- Gezamenlijk letsel- en schadebureau en incassobureau: Voor 1 januari 2007 geeft BZK inzicht in de voor- en nadelen van een gezamenlijk letsel- en schade bureau voor het verhalen van schade en kosten door de organisatie op de dader. Voor 1 juli 2007 geeft BZK inzicht in de voor- en nadelen van een gezamenlijk incassobureau.
- Terugvordering verkregen voordeel: Voor 1 juli 2007 komen BZK en Justitie met een model om maatregelen te treffen die voorkomen dat voordeel ontstaat uit een situatie waarin agressie of geweld is gebruikt.

De VNG zal nauw betrokken zijn bij de uitwerking van het actieprogramma.

De aanpak in de gemeenten

De sector gemeenten is al enkele jaren bezig met het terugdringen van agressie en geweld tegen ambtenaren. In de CAO 2005-2007 is afgesproken een gezamenlijk registratiesysteem te ontwikkelen, onder meer met het doel om een maatwerkaanpak te ontwikkelen voor verschillende groepen medewerkers.

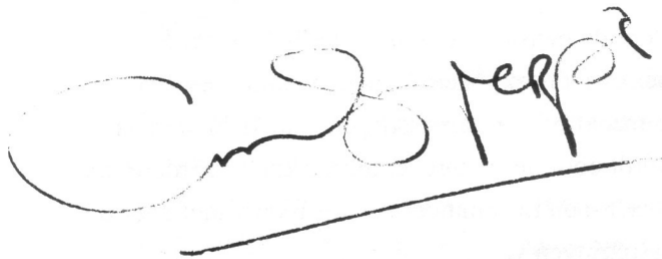
Het A+O fonds van de sector heeft veel kennis beschikbaar gesteld over maatregelen op het gebied van fysieke omgeving, regels, procedures en gedrag. Een voorbeeld daarvan is de werkmap Agressiebeleid, een praktisch hulpmiddel om gemeenten te ondersteunen bij het ontwikkelen en invoeren van

agressiebeleid. De werkmap bevat richtlijnen, tips en instrumenten ten behoeve van het vormgeven van agressiebeleid. Meer informatie vindt u op www.aeno.nl. Ook DIVOSA heeft instrumenten op dit vlak ontwikkeld.

De blootstelling aan agressie en geweld is de laatste jaren afgenomen, maar is nog steeds te hoog, zeker voor bepaalde groepen werknemers. De VNG vraagt de gemeenten om het beleid op het terrein van agressie en geweld tegen ambtenaren nog eens tegen het licht te houden en waar nodig aan te scherpen of te actualiseren. De VNG zal de gemeenten in de komende periode informeren over de voortgang van het actieprogramma tegen agressie en geweld. U kunt dan in het lokale beleid rekening houden met de producten die uit het actieprogramma voortvloeien.

Tot slot doet de VNG een dringend beroep op gemeenten die nog geen aanpak hebben ontwikkeld tegen agressie en geweld, om daar nu mee te starten.

College voor Arbeidszaken van de VNG

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'C.M. Sjerps', written over a horizontal line.

drs. mr. C.M. Sjerps,
secretaris